

Thuis

01.37 uur: Hoe ben ik hier terechtgekomen? Kan iemand me dat alsjeblieft vertellen? Niet in deze keuken, ik bedoel in dit leven. Het is de ochtend van de kerstzang op school en ik sta appeltaartjes te meppen. Nee, laten we daar heel duidelijk over zijn, ik sta appeltaartjes te mishandelen, een heel wat kritischer en subtieler proces.

Ik gooi de luxeverpakking weg, pruts de taartjes uit hun foliebakjes, leg ze op een snijplank en laat een deegroller op hun onschuldige meelgezichtjes neerdalen. Dat is niet zo makkelijk als het klinkt, geloof me maar. Als je te hard slaat maken de taarten een soort dikke-damesbuiging met uitbollende deegrokken en begint het fruit eruit te druipen. Maar met een krachtige, neerwaartse beweging – verbeeld je dat je een torretje moet pletten – kun je een kruimelige aardverschuiving veroorzaken die het gebak een prettig thuisgebakken aanzien geeft. En thuisgebakken, daar ben ik op uit. Zoals het klokje thuis tikt, tikt het nergens. Thuis is waar de goede moeder voor haar kinderen staat te bakken.

En dat allemaal vanwege een brief die Emily tien dagen geleden meebracht uit school en die nu met een Tinky Winky-magneet op de koelkast zit geplakt: of ‘ouders alsjeblieft een vrijwillige bijdrage willen leveren in de vorm van passende feestelijke consumpties’ voor het kerstfeest dat altijd op de kerstzang volgt. Het briefje is in bessenrode letters en onderaan staat een sneeuwpop met een baret en een verlegen grijns naast de handtekening van juffrouw Empson. Maar laat je niet misleiden door de vlotte informele toon of het clustertje knusse uitroeptekens!!! O, nee. Briefjes van school zijn geschreven in code, een code die zo slinks in de tekst verstopt zit dat hij alleen ontcijferd kan worden door de geheime dienst of door schuldbevuste vrouwen in een vergevorderd stadium van slaapgebrek.

Neem dat woord ouders bijvoorbeeld. Als ze ‘ouders’ schrijven, bedoelen ze eigenlijk nog steeds moeders. (Heeft een vader met een vrouw onder handbereik ooit een briefje van school gelezen? Technisch gesproken is dat waarschijnlijk niet onmogelijk, maar het briefje zal dan een uitnodiging voor een partijtje zijn geweest, en bovendien een uitnodiging voor een partijtje dat tien dagen geleden is gevierd.) En ‘vrijwillig’? Vrijwillig is juffenpraat voor ‘Op straffe des doods en/of je kind zal nooit op de juiste middelbare school komen.’ En met ‘passende feestelijke consumpties’ bedoelen ze beslist niet iets wat door een luie valsspeler in een supermarkt is gekocht.

Hoe ik dat weet? Dat weet ik doordat ik nog steeds achtervolgd word door de blik die mijn moeder in 1974 wisselde met mevrouw Davies toen een jongetje in een stoffige groene parka naar het altaar van het Oogstfestival liep met twee blikjes Delmonte-perziken in een schoenendoos. Die blik was onvergetelijk. Hij zei: wat is dat voor treurige del die even naar de Spar op de hoek is gerend om Gods gaven te eren terwijl Onze Lieve Heer duidelijk verlangt naar een fruitpotpourri onder plasticfolie in een mandje? Of een gevlochten brood. Het brood van Frieda Davies, dat door haar tweeling de hele kerk door werd gemanoeuvreed, was even dik gevlochten als de lokken van een Rijnmaagd.

‘Je moet weten, Katharine,’ legde mevrouw Davies later uit, met dat afkeurende omgekeerde niesgeluid in haar neusholten boven de thee-biscuitjes, ‘er zijn moeders die hun best doen, zoals je mammie en ik. En dan heb je het soort dat’ – lange snuif – ‘niet hun best doet.’

Natuurlijk wist ik wie dat waren. Vrouwen Van De Franse Slag. Al in 1974 begon het obscene verhaal over moeders die werkten de ronde te doen. Vrouwspersonen die broekpakken droegen en zelfs, werd gefluisterd, hun kinderen televisie lieten kijken als het nog licht was. Geruchten over verwaarlozing kleefden aan deze wezens als stof aan hun gordijnkappen.

Dus nog voordat ik oud genoeg was om te begrijpen wat het betekende een vrouw te zijn, had ik al begrepen dat de vrouwenwereld in tweeën was gedeeld: je had fatsoenlijke moeders, zelfopofferende taartbaksters en goed geboende hoedsters van de bovenlader, en je had het andere soort. Op mijn vijfendertigste weet ik precies tot welke soort

ik behoort, en dat sta ik hier dus te doen, vrees ik, in het holst van de nacht van 13 december: appeltaartjes meppen met een deegroller tot ze eruitzien als iets wat moeder heeft gemaakt. Vroeger hadden vrouwen tijd om appeltaart te bakken en moesten ze orgasmes veinzen. Nu krijgen we het orgasme wel voor elkaar, maar moeten we appeltaart veinzen. En dat noemen ze vooruitgang.

‘Verdomme. Verdomme. Waar heeft Paula de zeef verstopt?’

‘Kate, wat ben je in godsnaam aan het doen? Het is twee uur.’

Richard staat in de deuropening van de keuken tegen het licht te knippen. Rich in zijn pyjama uit Jermyn Street, die badstofbobbelig uit de droogtrommel is gekomen. Rich met zijn hectaren Engelse redelijkheid en zijn uitputtende vriendelijkheid. Rustige Richard, noemt mijn Amerikaanse collega Candy hem, omdat het op zijn ethische architectenbureau zo rustig is dat het werk bijna tot stilstand is gekomen en hij er een halfuur over doet om de vuilnisbak buiten te zetten en altijd tegen me zegt dat ik het rustiger aan moet doen.

‘Rustig, Katie, je bent net die kermisattractie. Je weet wel. Waar gillende mensen aan de wand blijven plakken zolang het rotting blijft draaien?’

‘Middelpuntvliedende kracht.’

‘Dat weet ik. Ik bedoel, hoe heet die attractie?’

‘Geen idee. De dodenwand?’

‘Precies.’

Ik snap hem wel. Ik ben niet zo ver heen dat ik niet doorheb dat er meer in het leven moet zijn dan midden in de nacht taart vervalsen. En vermoeidheid. Diepzeeduikersvermoeidheid, vermoeidheid van een reis naar de bodem van de uitputting; eerlijk gezegd ben ik daar nooit meer vanaf gekomen sinds de geboorte van Emily. Al vijf jaar loop ik rond in een loden pak van slapeloosheid. Maar wat is het alternatief? Vanmiddag de school instappen, doen of mijn neus bloedt en een doos supermarktdelicatessen op de tafel met feestelijke offerandes gooien? Dan kan Emily aan de Mamma Die Er Nooit Is en de Mamma Die Schreeuwt, de Mamma Die Haar Best Niet Doet toevoegen. Over twintig jaar, als mijn dochter gearresteerd wordt bij Buckingham Palace voor een poging tot ontvoering van de koning, komt er een misdaadpsycholoog op het journaal die zegt: ‘Vrienden menen

dat Emily Shattocks geestelijke problemen terug te voeren zijn op een schoolkerstzang waar haar moeder, een schimmige aanwezigheid in haar leven, haar vernederde in het bijzijn van haar klasgenootjes.’

‘Kate? Hallo?’

‘Ik heb de zeef nodig, Richard.’

‘Waarvoor?’

‘Om de appeltaartjes met poedersuiker te bestrooien.’

‘Waarom?’

‘Omdat ze te gelijkmatig van kleur zijn en iedereen op school zal zien dat ik ze niet zelf heb gemaakt, daarom.’

Richard knippert langzaam met zijn ogen als Stan Laurel die de zoveelste enorme puinhoop in ogenschouw neemt. ‘Niet waarom poedersuiker. Waarom bakken, Katie, ben je gek? Je bent net drie uur terug uit Amerika. Niemand verwacht van je dat je iets voor de kerstzang maakt.’

‘Ik verwacht dat van me.’ De woede in mijn stem overvalt me en ik zie Richard in elkaar krimpen. ‘Dus, waar heeft Paula die stomme zeef verstopt?’

Rich ziet er opeens ouder uit. De frons die ooit een geamuseerd uitroepteken tussen zijn wenkbrauwen was, heeft zich zonder dat ik het merkte verdiept en verbreed tot een hek met vijf tralies. Mijn prachtige, geestige Richard, die ooit naar me keek zoals Dennis Quaid naar Ellen Barkin in *The Big Easy*, kijkt nu naar me, na dertien jaar gelijkwaardig, wederzijds steunend partnerschap, op de manier waarop een rokend proefdier naar een medisch onderzoeker kijkt – hij weet dat dergelijke experimenten misschien nodig zijn voor de vooruitgang van de mens, maar smeekt toch om vrijgelaten te worden.

‘Niet schreeuwen,’ zucht hij, straks maak je ze wakker.’ Een zuurstokstreeparm gebaart naar boven waar onze kinderen liggen te slapen. ‘Bovendien heeft Paula hem niet verstopt. Hou toch op haar overal de schuld van te geven, Kate. De zeef woont in de la naast de magnetron.’

‘Nee, hij woont hier in deze kast.’

‘Niet meer sinds 1997. Kom alsjeblieft naar bed, liefje. Je moet over vijf uur weer op.’

Als ik Richard naar boven zie gaan, wil ik dolgraag mee, maar ik kan de keuken zo niet achterlaten. Dat kan ik gewoon niet. Hij ziet eruit of er zwaar gevochten is; er liggen legogranaatscherven over een groot gebied verspreid en een paar verminkte Barbies – een zonder benen, een zonder hoofd – houden een soort picknick op onze geruite reisplaid, die nog vol gras zit van zijn laatste uitje naar Primrose Hill in augustus. Naast het groenterek ligt een bergje rozijnen op de grond waarvan ik zeker weet dat het er al lag op de ochtend dat ik naar het vliegveld ging. Een paar dingen zijn veranderd tijdens mijn afwezigheid: er zijn zes appels bij gekomen in de grote glazen schaal op de vurenhouten tafel naast de tuindeuren, maar niemand heeft eraan gedacht het oude fruit onderin weg te gooien en de peren op de bodem zweten inmiddels een kleverige, geelbruine hars uit. Wanneer ik de peren stuk voor stuk in de vuilnisbak gooi, huiver ik een beetje bij de aanraking van rottend vruchtvlees. Nadat ik de schaal heb afgewassen en afgedroogd, veeg ik zorgvuldig alle verdwaalde geelbruine smurrie van de appels en leg ze terug. De hele operatie kost misschien zeven minuten. Daarna begin ik de wolken poedersuiker van het roestvrij stalen aanrecht te vegen, maar het poetsen veroorzaakt een kwalijke geur. Ik ruik aan het vaatdoekje. Het is slijmerig van de bacteriën en stinkt zoet en walgelijk als dodebloemenwater. Hoe goor moet een vaatdoekje worden voordat iemand anders in dit huis bedenkt dat het weg kan?

Ik smijt de vaatdoek in de overvolle vuilnisbak en zoek onder de gootsteen naar een nieuwe. Die is er niet. Natuurlijk is er geen nieuwe, Kate, je was er niet om een nieuwe te kopen. Ik vis de oude vaatdoek uit de vuilnisbak en week hem in warm water met een scheut Dettol. Nu hoef ik alleen nog maar Emily's vleugels en stralenkrans klaar te leggen voor morgenochtend.

Ik heb net het licht uitgedaan en ben op weg naar boven als ik een akelige gedachte krijg. Als Paula de verpakking van de taartjes in de vuilnisbak ziet, zal ze het nieuws van mijn Grote Appeltaartfraude via de *nanny*-tamtam verspreiden. Shit. Ik haal de dozen uit de vuilnisbak, rol ze in de krant van gisteren en draag het pakket ver van me af de voordeur uit. Ik kijk links en rechts om zeker te zijn dat niemand me ziet en schuif ze dan in de grote zwarte zak voor het huis. Nu het

bewijs van mijn schuld vernietigd is volg ik eindelijk mijn man naar bed.

Vanuit het raam op de overloop en door de decembermist heen zie ik een wassende maan achterover in zijn ligstoel boven Londen hangen. Zelfs de maan mag één keer per maand uitrusten. Mannetje op de Maan natuurlijk. Als het een Vrouwtje op de Maan was, zou ze nooit zitten. Of wel soms?

Ik poets op mijn gemak mijn tanden. Twintig tellen voor elke kies. Als ik lang genoeg in de badkamer blijf, zal Richard in slaap vallen en niet proberen met me te vrijen. Als we niet vrijen, hoef ik morgen niet in bad. Als ik niet in bad hoef, heb ik tijd om te beginnen aan de e-mails die zich hebben opgestapeld toen ik weg was en kan ik misschien zelfs een paar cadeautjes kopen onderweg naar mijn werk. Nog maar tien dagen om boodschappen te doen voor de kerst, en ik ben in het bezit van precies negen cadeautjes, wat betekent dat ik er nog twaalf moet, plus kleinigheidjes voor in de kousen van de kinderen. En er is nog steeds niets bezorgd van KwikToy, de snelle on line cadeaudienst.

‘Kate, kom je naar bed?’ roept Rich uit de slaapkamer. Zijn stem klinkt zwaar van de slaap. Gelukkig.

‘Ik moet even met je praten. Kate?’

‘Ik kom zo,’ zeg ik. ‘Even bij de kinderen kijken.’

Ik klim de trap op naar de volgende overloop. Het kleed hier boven is zo rafelig dat elke tree eruitziet als het dode gras dat je vijf dagen na een bruiloft onder de feesttent vindt. Een dezer dagen krijgt iemand hier een ongeluk. Boven gekomen blaas ik even uit en vervloek zijwendende deze hoge, smalle Londense huizen. In de stilte voor de deur van de kinderkamers hoor ik hun verschillende slaapstijlen – zijn biggetjesgesnuif, haar prinsessenzuchtjes.

Als ik niet kan slapen, en geloof me, ik zou dromen van slaap als mijn hoofd niet te vol zat met andere dingen, sluip ik graag Bens kamer in om op de blauwe stoel te gaan zitten en alleen maar naar hem te kijken. Mijn baby ziet eruit alsof hij zichzelf in bewusteloosheid heeft gestort, als een heel klein mannetje dat probeert op een optrekende bus te springen. Vanavond ligt hij over de hele lengte van het ledikantje, op zijn buik, de armen uitgestrekt, de vingertjes om een

onzichtbare paal gekruld. Tegen zijn wang genesteld ligt de onsmakelijke kangoeroe die hij aanbidt – een plank vol met de mooiste knuffels die een bezorgde ouder maar kan kopen en waar moet hij zo nodig van houden? Een scheel buideldier uit de bak met restanten bij Woolworths. Ben kan ons nog niet vertellen dat hij moe is, dus zegt hij in plaats daarvan gewoon Roe. Hij kan niet slapen zonder Roe omdat Roe voor hem slapen betekent.

Het is de eerste keer in vier dagen dat ik mijn zoon zie. Vier dagen, drie nachten. Eerst was er het reisje naar Stockholm om mijn neus te laten zien bij een zenuwachtige nieuwe klant, en toen belde Rod Master van kantoor met de mededeling dat ik als de donder naar New York moest om het handje vast te houden van een oude klant die gerustgesteld moest worden dat de nieuwe klant niet te veel van mijn tijd opslokte.

Benjamin verwijt me nooit mijn afwezigheid. Nog te klein. Hij begroet me altijd met hulpeloze verrukking, als een fan die met zijn armen wiekt tijdens een première in Hollywood. Zo niet zijn zusje. Emily is vijf en zit vol jalouse wijsheid. Mamma's thuiskomst is altijd het begin van een uitgebreide reeks terechtwijzingen en straffen.

‘Eigenlijk leest Paula me dat verhaal voor.’

‘Maar ik wil dat pappa me in bad doet.’

Wallis Simpson werd hartelijker verwelkomd door de koninginmoeder dan ik door Emily na elke zakenreis. Maar ik verdraag het. Mijn hart vouwt een beetje dubbel en op de een of andere manier verdraag ik het. Misschien vind ik dat ik het verdien.

Ik laat Ben zachtjes snurken en duw voorzichtig de deur van de andere kamer open. Badend in het suikerzoete schijnsel van haar Assepoesterlampje ligt mijn dochter, zoals ze het prettig vindt, bloot als een pasgeboren baby. (Kleren, afgezien van bruids- of prinsessenkledij, zijn een voortdurende ergernis voor haar.) Wanneer ik het dekbed omhoog trek, trappen haar benen protesterend als een kikker in een laboratorium. Als baby al had Emily er een hekel aan om toegedekt te liggen. Ik had een dichtritsslaapzakje voor haar gekocht, maar ze woelde erin rond en blies haar wangen op als zo'n windgod op de hoek van een oude landkaart tot ik mijn nederlaag moest erkennen en het weg gaf. Zelfs in haar slaap, als het gezicht van mijn dochter de donzige

gloed van een abrikoos heeft, zie je de vastberaden hoek van haar kin. Op haar laatste rapport stond: ‘Emily is erg prestatiegericht en moet leren beter tegen haar verlies te kunnen.’

‘Doet dat je aan iemand denken, Kate?’ zei Richard met dat geschopte-hondjesblafje dat hij de laatste tijd heeft ontwikkeld.

Het afgelopen jaar heb ik diverse keren geprobeerd mijn dochter uit te leggen – ik vond dat ze oud genoeg was om het te horen – waarom mamma naar haar werk moet. Omdat mamma en pappa allebei geld moeten verdienen om van alles te betalen, ons huis en alle dingen die ze graag doet, zoals balletlessen en op vakantie gaan. Omdat mamma een baan heeft waar ze goed in is en omdat het echt belangrijk is dat vrouwen werken, net als mannen. Elke keer leidt de toespraak naar een opwekkend hoogtepunt – trompetten, koren, de wenende vrouwenbeweging die met vlaggen zwaait – waarin ik Emily verzeker dat ze dat allemaal zal begrijpen als ze groot is en zelf interessante dingen wil doen.

Maar helaas, het pleidooi voor gelijke kansen dat in de liberale westerse maatschappij allang gewonnen is, slaat niet aan bij het fundamentalistische regime van de vijfjarige. Er is geen andere God dan mamma, en pappa is haar profeet.

’s Ochtends, als ik me opmaak om het huis uit te gaan, stelt Emily steeds weer dezelfde vraag tot ik haar wel kan slaan, en daarna kan ik wel huilen, de hele weg naar mijn werk, omdat ik haar heb willen slaan.

‘Breng jij me vanavond naar bed? Brengt mamma me vanavond naar bed? Ja mamma? Wie brengt me vanavond naar bed? Jij, mam, jij?’

Weet je hoeveel manieren er zijn om het woord nee te zeggen zonder het woord nee zelf te gebruiken? Ik weet het.

Niet Vergeten

Engelenvleugels. Offerte voor nieuwe traploper. Lasagne uit de vriezer halen voor lunch zaterdag. Keukenpapier kopen, speciaal poetspul voor roestvrij staal, cadeautje en kaart voor Harry's partijtje. Hoe oud is Harry? Vijf? Zes? Moet eens zorgen voor een goed gevulde cadeaula als een echte moeder. Kerstboom kopen en stijlvolle lampjes aanbevolen in de Telegraph (Selfridges of Habitat? Weet het niet meer. Verdomme).

Kerstsmeergeld/cadeau voor nanny (Kaartje voor de Eurostar? Geld? DKNY?) Emily wil Pipi plaspop (over mijn lijk). Cadeau voor Richard (Wijnproeverij? Arsenal? Pyjama), schoonouders boek – De verloren tuinen van zus of zo? Richard vragen kleren van stomerij op te halen. Feestje op kantoor wat moet ik aan? Zwarte fluwelen te klein. NU ophouden met eten. Lila netkousen. Benen harsen geen tijd, scheren dan. Afspraak voor stressverpletterende massage. Zo snel mogelijk afspraak voor coupe soleil (begin eruit te zien als George Michael in zijn tussenperiode). Bekkenbodem Knijijijijij! Pilvoorraad!!! Taart glazuren (waarmee? – Delia vragen.) cranberry's. Cocktailworstjes. Postzegels voor kaarten veertig x. Cadeautje voor E's onderwijzeres? En hoe dan ook, zorgen dat Ben van speen af is voor kerst met schoonouders. KwikToy achter de vodden zitten, waardeloos postordercadeaubedrijf. Uitstrijkje NB. Wijn, gin. Bisschopswijn. Ma bellen. Waar heb ik recept voor gans 'droog met haardroger' van Simon Hopkinson gelaten? Vulling? Hamster???